

підприємствах, метою яких є надання клієнтам послуг очікуваної якості, у відповідному часі й місці, за мінімальних витрат реалізації цих функцій. Логістичне управління туристичними послугами полягає у плануванні, виконанні й контролі якості з урахуванням потреб, можливостей і способів їх надання на шляху від виробника до кінцевого споживача. Необхідність переміщення туристів до місць надання їм послуг підкреслює значущість логістики, яка дає змогу краще задовольняти потреби туристів та забезпечує ефективнішу діяльність туристичних підприємств [1, с. 232].

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Кудла Н. Є. Менеджмент туристичного підприємства: підруч. Київ: Знання, 2012. 343 с.
2. Лендел О.Д. Напрямки розвитку інфраструктури ринку туристичних послуг регіону. *Науковий вісник Мукачівського державного університету: Серія: Економіка*. 2018. Вип. 1 (9). С. 110–116.
3. Мітал О. Г. Інвестиційна діяльність регіонів на сучасному етапі розвитку економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2008. № 1. С. 13–17.
4. Смирнов І.Г. Логістика туризму : навч. посіб. Київ: Знання, 2009. 444 с.

УДК 911.338.332.1

Ганна Машика, Олег Огороднік
(Ужгород)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті з'ясовано особливості туристично-рекреаційного потенціалу Закарпатської області як домінуючої складової його ефективного використання. Здійснено аналіз перспективного розвитку туристично-рекреаційного потенціалу області та запропоновано шляхи його активізації з урахуванням соціально-економічних інтересів населення. Встановлено, що стратегічною метою розвитку туристично-рекреаційного потенціалу в області є створення конкурентоспроможного на внутрішньому та світовому ринках національного туристичного продукту, розширення внутрішнього та збільшення обсягів в'їзного туризму, забезпечення на цій основі комплексного розвитку курортних територій і туристичних центрів

Ключові слова: туристично-рекреаційний потенціал, туристично-рекреаційні ресурси, рекреаційно-туристична індустрія, різновиди туризму.

The article clarifies the features of the tourist and recreational potential of the Transcarpathian region as the dominant component of its effective use. The analysis of perspective development of tourist and recreational potential of area is carried out and the ways of its activation taking into account social and economic interests of the population are offered. It is established that the strategic goal of development of tourist and recreational potential in the region is to create a competitive national tourism product on the domestic and world markets, expand domestic and increase inbound tourism, ensure on this basis the integrated development of resorts and tourist centers

Key words: tourist and recreational potential, tourist and recreational resources, recreational and tourist industry, types of tourism

У наукових дослідженнях туристично-рекреаційний потенціал визначається як потенціал усіх ресурсів, що не тільки задовольняють біологічні (психофізіологічні) і соціальні (духовно-інтелектуальні) потреби людей, але й становлять ресурсний потенціал відповідної

економічної діяльності регіону. Закарпатська область надзвичайно перспективний регіон України з точки зору туризму, рекреації та відпочинку. Туристична галузь – це потужний чинник розвитку області. Кожного року туристичний потенціал Закарпатської області нарощується. Унікальний рекреаційний потенціал, який сприяє розвитку практично усіх видів туризму, з кожним роком залучає в Закарпаття все більше відпочиваючих. Закарпатська область займає дуже вигідне геополітичне положення, знаходиться в географічному центрі Європи і межує з чотирма її країнами. Саме таке вигідне географічне розташування та наявність туристично-рекреаційних ресурсів дає можливість розвивати різні напрями туристичної діяльності. Розвиток рекреаційно-туристичної індустрії в області сьогодні неможливий без ефективного використання туристично-рекреаційного потенціалу для потреб розвитку туристичних продуктів, без формування сучасної інфраструктури на базі стратегічного управління і взаємодії великого, середнього і малого бізнесу та залучення вітчизняних та іноземних інвестицій. Туристично-рекреаційний потенціал Закарпатської області розглядається через можливість ефективного використання наступної сукупності ресурсів та напрямів: бальнеологічні ресурси (мінеральні води, лікувальні грязі); водні рекреаційні ресурси (ріки, озера, ставки, водоспади) спелеоресурси (печери); природно-заповідні території та об'єкти; пам'ятки історії та культури, архітектури (монастирі, замки тощо); санаторно-курортні комплекси; зимові види туризму та спорту (гірськолижний слалом, сноуборд); сільський зелений туризм. Область виступає одним з головних регіонів проведення пішохідних туристських походів. Представлені пішохідні маршрути області характеризуються різною категорії складності, від найпростіших прогулянкових (сімейних та дитячих) до складних і багатоденних (для підготовлених туристів). Стратегічні пріоритети розвитку туристично-рекреаційної сфери області офіційно задекларовано місцевою владою у документі «Регіональна стратегія розвитку Закарпатської області на період 2020-2027 років». Основною метою Програми є здійснення заходів, спрямованих на розвиток туристичної галузі, забезпечення умов для повноцінного функціонування суб'єктів туристичної діяльності, залучення інвестицій, створення туристичного продукту, здатного максимально задовольнити потреби міжнародного і внутрішнього туризму з урахуванням природно-кліматичного, рекреаційного, соціально-економічного та історико-культурного потенціалу області, її етнографічних особливостей [1].

На нашу думку, до основних пріоритетних напрямів розвитку туристично-рекреаційного потенціалу Закарпатської області є: розвиток інфраструктури у сфері туризму і рекреації; формування ефективної системи економічного стимулювання розвитку туризму та рекреації для активізації створення закладів розміщення та відпочинку туристів; формування привабливого інвестиційного клімату для реалізації проектів у сфері туризму та рекреації; покращення кадрового забезпечення розвитку туристичної галузі та готельного господарства; удосконалення рекламно-інформаційної діяльності у туристичній галузі; розширення мережі туристично-екскурсійних маршрутів; безпека туристів. Активізація щодо розробки та реалізації регіональних і місцевих програм розвитку інвестиційної діяльності у сільських місцевостях гірських районів, спрямованих на заміщення державного бюджетного фінансування проектів розвитку їх економік (у т. ч. з визначенням серед пріоритетних сфер інвестування туристично-рекреаційного комплексу) шляхом створення інвестиційних фондів, кластерів, інших об'єктів інвестиційної інфраструктури, залучення коштів іноземних інвесторів [4]. Серед реальних джерел інвестиційних надходжень для розвитку туристично-рекреаційного потенціалу сільських гірських територій Закарпатської області – кошти українських трудових мігрантів. Відтак, доцільно запровадити комплексну політику держави щодо залучення, гарантування, стимулювання інвестування коштів трудових мігрантів у розвиток національної економіки, у т. ч. туристично-рекреаційної сфери сільських гірських територій Західної України. Слід передбачити податкові, фінансово-кредитні й інші економічні стимули розвитку туризму та рекреації у гірських районах у новій редакції закону України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» Упродовж останніх років область проводить інвестиційну політику, спрямовану на подальший розвиток і

модернізацію туристичної інфраструктури з метою зміцнення лідируючих позицій на національному ринку [2]. Ініціювати збільшення обсягів і практик використання механізмів державно-приватного партнерства, у т. ч. у формі концесій, для реалізації проектів з модернізації туристичної та транспортної інфраструктури, освоєння природних ресурсів, реконструкції, збереження та реставрації культурних пам'яток. Ініціювати регіональними та місцевими органами влади запровадження методичних інформаційно-комунікаційних заходів, спрямованих на поширення серед місцевого населення, туристичних підприємств та підприємств готельно-ресторанного бізнесу, санаторно-курортної сфери, потенційних інвесторів тощо позитивного європейського та вітчизняного досвіду створення садиб «зеленого» туризму, туристичних кластерів, освоєння природних (у т. ч. лікувальних) ресурсів [3]. Особливо важливим для розвитку туристично-рекреаційного потенціалу Закарпатської області є розвиток «зеленого» (сільського) туризму як інструменту активізації сільського населення до несільськогосподарського підприємництва, що пов'язано з диверсифікацією підприємницької діяльності на селі з метою збільшення доходів сільського населення. Розвиток туристично-рекреаційного потенціалу сприятиме підвищенню рівня зайнятості населення, загальному розвитку сфери обслуговування, благоустрою населених пунктів, невиснажливому використанню природних ресурсів і охороні довкілля. За останні роки туристично-рекреаційна галузь області характеризується позитивною та сталою динамікою, внаслідок чого відіграє дедалі вагомішу роль в соціально-економічному розвитку регіону.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Мігущенко Ю. В. Напрями підвищення ефективності використання туристично-рекреаційного потенціалу сільських гірських територій Західної України. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2013. Вип. 6. С. 332-341.
2. Пап В. В. Туристичний потенціал національних природних парків (на прикладі Закарпатської області). *Бізнес Інформ*. 2015. № 9. С. 223-229.
3. Самко О. О. Оцінка туристичного потенціалу регіону та рівня його використання. *Економічні науки. Серія «Регіональна економіка»*. Зб. наук. праць. Вип. 7 (27), Ч. 4. Луцьк, 2010. С. 129–134.
4. Modelling of Development of Ecological tourism / Mashika H. & oth. *International Journal of Scientific and technology research*. Vol. 9. Issue 04, April 2020. P.683-688.

УДК 911.3:379.85(477)

*Ганна Машика, Рената Пічкач
(Ужгород)*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІЇ

У статті проаналізовано сучасні підходи до оцінки туристичного потенціалу, який є важливою передумовою планування туристичної галузі в національному і регіональному масштабах, оптимізації просторової та господарської організації територіальних туристично-рекреаційних комплексів. Адже без розуміння підходів до об'єктивної оцінки виникають складності із залученням інвесторів у розвиток туризму.

Ключові слова: туристичний потенціал, туристичні ресурси, етапи оцінки, туристський ринок.

The article analyzes modern approaches to assessing the tourist potential, which is an important prerequisite for planning the tourism industry on a national and regional scale, optimizing the spatial and economic organization of territorial tourist and recreational complexes. After all, without understanding the approaches to objective assessment, there are difficulties in attracting investors to the development of tourism.

Key words: tourist potential, tourist resources, stages of assessment, tourist market.